

PRVNÍ ČÁST

2032

Prolog

Škola stojí v parku. Když budovu obejdete nebo projdete širokou chodbou v přízemí, dojdete na svah sestupující k řece. Schodiště vedoucí k vodě je masivní, mramorové, směrem dolů se rozšiřuje a poslední schod ústí na malou terasu. Mramor horních schodů má černou barvu, ale čím níže sestupujete, tím je barva světlejší. Terasa je sněhově bílá.

„Je důležité vidět barvu schodů,“ říká učitel, když vede své vyvolené k řece, „čím výše půjdete, tím temnější bude vaše cesta.“

Je pozdní podzim, slunečno, jinovatka na černých schodech nahoře ostře kontrastuje a dole na bílých jemně jiskří. V parku je jasno díky světlu, které dopadá shora a odráží se od jinovatky na trávě.

Ze školy vycházejí čtyři chlapci a tři dívky. Jde s nimi muž, kterému je už hodně let, ale nikdo

neví kolik. Vyučování skončilo a nastal čas vydechnout si u vody.

„Řekni mi,“ zeptá se jednoho ze studentů, „co sis zapamatoval o obyvatelstvu klastru *ZFJ*?“

„Počet obyvatel činí sedmačtyřicet tisíc a obydleno je pět ostrovů souostroví: Hayes, Salisbury, Graham-Bell, Alexandřina země a Jiřího země,“ odpoví vysoký, štíhlý mladík.

Světlé oči má přivřené, dívá se na učitele, jeho tvář je bez výrazu a není možné poznat, jestli se vůbec někdy usmívá.

„Dobře,“ odpoví učitel a zabalí se do dlouhého, tmavého pláště, jako by z toho pohledu na řeku nebo ze vzduchu, který blíže k vodě začíná být cítit zvláštním studeným vlhkem podzimní řeky, prostupoval chlad.

Škola se zdola zdá být docela malá, tašky na střeše, která je o něco nižší než koruny stromů kolem, se také lesknou jinovatkou.

„Dýchejte,“ říká učitel, „vzduch je studený, každý den se mění. Ale je to váš vzduch.“

Studenti mlčí.

Pára stoupající z vody je téměř neviditelná, není to mlha, je to mrznoucí vlhkost, a když večer stojíte nehnutě, slyšíte, jak na hladině praskají ledové krystalky.

„Proč je v klastru *ZFJ* tak hodně lidí, pane učiteli?“ ozve se náhle tiše jeden ze studentů.

„Hodně?“ opakuje otázku učitel a na čele se mu rýsují dvě vrásky.

Objeví se a vzápětí zmizí.

„Dokonce i když nepočítáme ty, kteří se tam narodili, připadá mi to hodně,“ pokračuje student roztržitě a dál se neptá. Uvědomí si, že odpověď bude muset najít sám.

Učitel se zamyslí. Dívá se na vyvoleného.

„Málo. Nebo hodně. Zamysli se nad tím, jestli jsou to správné kategorie pro ty, kteří stoupají po černobílém schodišti?“

Sluneční paprsek v mrazu zviditelňuje dech a barví ho do odstínů duhy.

„Ano, pokud ještě dokážete rozeznat barvy schodů,“ odpoví náhle student.

1. Klastř *ZFJ*

Dům má dvě okna, jsou malá, velká tady nejsou potřeba, světla je vždycky málo, protože slunce je málo. Potřebujete teplo a to lépe udržíte, když máte taková okénka nebo nemáte žádná. Někteří lidé to tak dělají – zabední jedno nebo

obě okna. Ale zima vždycky zůstane. Musíte se s tím prostě naučit žít.

„V tuhle dobu je už na stromech v lese listí. Roste rychle, velmi rychle, a brzy bude les zelený. Všechno ožívá – stromy, tráva, zvířata, ptáci, včely i mouchy. V červnu není v lese ticho. Všichni žijí – zpívají, ševelí, rámusí, vybírají si partnery a přivádějí na svět potomstvo.“

Muž mluví tiše, zahalený do krátkého, ošuntělého jeleního kožíšku. Chlapec, který leží na posteli, mu naslouchá. V malém domku jsou jen oni dva.

Postel je ustlaná, ložní prádlo je zaprané, ale čisté.

Za oknem skučí vítr. Vytím ho doprovází železná kamínka.

„Co je v lese nejkrásnější?“

Muž se na chvíli zamyslí.

„Všechno v lese je teď krásné. A na podzim jeřabiny. Když už listí skoro není a to, které na stromech zůstalo, se zbarvilo do žluta a brzy opadá, jeřabiny se zbarví do červena. Malvice jeřabin jsou velmi krásné, obzvlášť když napadne první sníh.“

„Jsou dobré?“

„Kyselé,“ usmívá se muž, „musí trochu zmrznout, pak jsou sladké.“

„Tady by jeřabiny byly vždycky sladké,“ říká chlapec ze spaní.

„Spi, Stanislave,“ odpoví muž a vstane.

Jde ke kamnům a přiloží brikety.

Uhlí je málo. Zítra po práci musí zajít na úřad, tak o něj zároveň bude muset poprosit. Má z toho zkaženou náladu, prosit je pokaždé ponižující, ale nedá se nic dělat, léto je studené.

Muž vyjde ven. Je sychravo. Větrno. V létě je tady v noci světlo a je těžké si na to zvyknout.

„Bude to jen prvních pár let,“ žertovala Lena, jeho Lena, nejlepší ženská na tomhle světě.

„A kolik jich těch prvních bude?“ zeptal se jednou.

„Dokud neuvidíme, že přišel ten poslední, bude každý rok tím prvním,“ odpověděla tehdy. A dodala: „A my zatím nevidíme nic, Toljo.“

Sebrali je v roce 2024, třináct měsíců po Konvenci.

O týden později vynesla konvenční komise rozsudek – profil kategorie „extra“, vystěhování do klastru *ZFJ*.

ZFJ – Země Františka Josefa. Nejsevernější klastr. Právě sem byli posíláni hlavní širitelé cizích hodnot – ti, kteří nebyli spokojeni s tím, co bylo předtím, a příliš rychle byli rozčarování z nových pořádků po Konvenci.

Anatolij nemohl být zařazen jinam – spisovatel, autor románu *Věčná lež oteplení* a profesor nyní zakázané univerzity. Lena také neměla jinou možnost – novinářka časopisu, který likvidovali za všech režimů.

Šéfredaktorku tohohle časopisu odsoudili o něco později. Bydlí ve vedlejším domku. Žije, a to je dobře.

Lena jela v konvoji těhotná a Stase porodila až tady.

Úřad se nachází uprostřed souostroví, na ostrově Salisbury. Je to příjemné, protože to je hned vedle ostrova Hayes, kde teď žije Anatolij se synem.

V klastru *ZFJ* je spousta ostrovů, ale ani za SSSR zde nebylo nic než vojenské letiště a vědecké stanice. Teď tu žijí lidé. Úřad postavili na ostrově Salisbury, kde jsou ledovce a strmé, skalnaté kopce, které se tyčí jako špičaté věže. Je to svým způsobem krásné, ale nikdo sem nejezdí, aby se díval na krajinu, všichni na Salisbury mají důležitější věci na práci.

Teď v červnu se na úřad musí přes průliv na motorovém člunu.

Ze sousedního domku vyjde postarší žena. Je jí taky zima, šla si zakouřit.

„Už zase nemůžete spát, Anatoliji?“ ptá se tiše.

„A vy si pořád nemůžete zvyknout kouřit v domě, Viktorie Markovno?“

„Ne, nejde to.“

„Zítra jedu na úřad, nepotřebujete tam něco?“

„Ne, můj drahý sousede. Mám dohlédnout na Stanislava?“

„Ano, budu vám za to vděčný. Přijde k vám po škole.“

Anatolij mlčí. Slunce svítí, ale jeho paprsky nehřejí.

„Jak jsme se mohli tak splést, Viktorie Markovno?“ ptá se.

Občas jí položí tuhle otázku. A zná odpověď.

„Je příliš pozdě na to, abychom o tom přemýšleli. Není cesty zpět. Pro nikoho není.“

„Proč jsme zůstali sami?“

„Byli jsme sami.“

Tuhle odpověď také zná.

„Dobrou noc, Viktorie Markovno.“

„Dobrou noc, Anatoliji.“

Vejde do domu a tiše zavře dveře, syn už spí. Přistoupí k prádelníku a vezme z něho zarámovanou fotografii. Je na ní krásná žena kolem třicítky. Má na sobě modré šaty, usmívá se a dívá se na rezavou veverku na kmeni borovice. Lena

natahuje k veverce ruku, na otevřené dlani leží plátek mandarinky. Zajímalo ji, jestli si veverka mandarinku vezme.

Něskučnyj sad v Moskvě, rádi se tam procházeli. Lena – jeho milované děvče, matka jejich Stanislava.

Barvy na fotografii vybledly, šaty už nejsou modré, veverka zešedla, ale mandarinka nebyla pořádně vidět ani předtím. Ale Anatolij si všechno pamatuje do detailu.

Veverka si tenkrát mandarinku nevzala a utekla.

Když byly Stasovi téměř dva roky, vraceli se přes průliv ze Salisbury zpátky na jejich ostrov. Anatolij neměl ještě na vodě zkušenosti a přehlédl ledovou kru. Skoro nebyla vidět. Náraz nebyl silný, loďka zůstala celá, ale Lena se Stasem spadli přes palubu. Vytáhl je hned z ledové vody a rychle připluli ke břehu. Pak běželi domů, kde roztopil kamna a potíral je samohonkou, kterou schovávali pro zvláštní příležitost. A tahle událost se ukázala být opravdu vážná, vážnější než cokoli jiného.

Stas tehdy neonemocněl.

Ale Lena dostala horečku, tři dny a tři noci hořela a nad ránem je opustila.

Na rozloučenou už si nic neřekli, poslední den nebyla při vědomí.

Ale on věděl, co by řekla. Aby to přežil a dostal odsud jejich syna.

Pohřbil ji na ostrovním hřbitově, kde už bylo několik desítek hrobů. První roky v tomhle podnebí byly nejtvrdší. Musel vykopat hluboký hrob ve zmrzlé kamenité půdě, aby ho nerozryli medvědi. Postavil na něj kámen. Požádal bývalého karikaturistu, který teď pracoval na vyklízení sovětského letiště, aby zhotovil nápis – neodmítl a během volna na kámen vysekal datum narození a úmrtí, příjmení, jméno a otčestvo.

Anatolij sem chodil často. Díval se na kámen. Na písmena, která znal do posledního tahu: Sokolovská Jelena Sergejevna. Jeho pozdní láska, skoro o patnáct let mladší. Byla mladší.

U písmena „r“ se autorovi zachvěla ruka, musel být zmrzlý, část mírně ujížděla. Bylo zvláštní číst svoje příjmení na náhrobku. Myšlenku, že tam bude i jeho náhrobní kámen, šlo zpočátku snadno zahnat. Věřil, že to jednou skončí. Ta víra ho držela nad vodou.

Náhrobních kamenů však přibývalo, ale lidí na ostrovech neubývalo, i když ženy téměř nerodily. Lidi dál přivázeli.

Teď už Anatolij Sokolovský, bývalý spisovatel a bývalý profesor, skoro nepochyboval, že i on bude ležet na ostrovním hřbitově. Skoro – protože odtud ještě nikdo neodjel, ale věděl, že vždycky je někdo první.

Přistoupí k synovi a sáhne mu na hlavu. Nemá horečku. Dělá to tak pokaždé, je to jeho noční rituál už skoro sedm let. Čas jít spát.

2. CBS

Ovád letěl za Davidem Markovičem už od domu. Snažil se nalétávat z různých stran, potřeboval na člověku přistát a vyřídit si nějakou důležitou ovádí záležitost, ale muž, na kterého zaútočil, žil v těchto končinách už dlouho, skoro devět let, byl na takovou havěť zvyklý a odháněl ho višňovou větvičkou s velkými listy, jaké bývají jenom v létě a jenom tady, úsporně a přesně, aniž by se nechal vytrhnout ze svých úvah.

Byl slunečný den, krátké léto – a tady v klastru *Severovýchod 2000 plus* se jiné nedalo ani čekat – bylo parné. A to je dobře, parno není jakutská pára, jak říkával Ivan Pavlovič, vedoucí vesnické státní prodejny. Před třemi lety ho přeřadili